

Facultat de Ciències de l'Educació

Curs 2003-2004

Codi: 23192 Crèdits 4

Pedagogia Laboral

Professora: P.Pineda

Professor: J. Sarramona

Objectius

La finalitat d'aquesta matèria és desenvolupar en els futurs professionals les competències necessàries per a la seva intervenció pedagògica en contextos organitzatius i laborals. Els objectius que es prenenen aconseguir són els següents:

1. Conceptualitzar la Pedagogia Laboral en funció dels seus elements, característiques i àmbits d'intervenció.
  2. Contextualitzar la Pedagogía Laboral en l'entorn socio-econòmic actual i en l'entorn immediat de les organitzacions.
  3. Analitzar i desenvolupar els processos que integren la planificació de la formació a les organitzacions.
  4. Dissenyar programes de formació continuada i aplicar els seus processos, mètodes i tècniques de forma simulada.
  5. Elaborar processos i estratègies d'avaluació de la formació continuada que portin a la millora de la funció formativa.
  6. Desenvolupar estratègies per a optimizar la intervenció del professional de l'educació en els diferents àmbits laborals que presenta el context socioeconòmic actual.
-

Temari

1. Pedagogia Laboral i Formació a les Organitzacions.
2. Contextualització de la Pedagogia Laboral: contex socioeconòmic, contex polític, i contex intern de les organitzacions.
3. Planificació de la formació a l'empresa: diagnòstic de necessitats i elaboració del pla de formació.
4. Elaboració de programes de formació: principis tècnics que els regeixen.
5. Principals mètodes de formació laboral. Anàlisi i valoració.
6. Tècniques de formació: expositives, demostratives i grupals.
7. Els recursos pedagògics. Materials escrits, materials d'àudio, materials de projecció, materials informàtics.

8. L'avaluació de la formació: procés i instruments.

Metodologia

La metodologia a l'aula serà de tipus afirmatiu-actiu, realitzada amb esquemes projectables i materials d'exemplificació. Els estudiants complementaran l'estudi del material específic facilitat (*Dossier de Continguts i Dossier pels Crèdits Pràctics*) amb la realització d'activitats pràctiques a l'aula i amb la lectura d'obres monogràfiques.

Els estudiants es vincularàn a un centre de formació laboral per a observar i analitzar la planificació i aplicació de programes formatius en el món del treball, i a continuació programar una acció formativa i realitzar un informe sobre els resultats d'aquesta vinculació.

Avaluació

L'avaluació tindrà en compte elements processuals i finals, que es plasmen en:

- * una prova escrita, de caràcter teòrico-aplicatiu, per a mostrar el domini dels conceptes i idees bàsics tractats a l'aula, més els corresponents a les lectures monogràfiques i específiques realitzades,
  - * el disseny d'un programa de formació laboral per a una institució o empresa concreta; el treball es realitzarà en petit grup i seguint les pautes del guió proporcionat. De forma optativa, es pot realitzar una versió ampliada del treball,
  - * de forma optativa, el disseny i aplicació d'una activitat pràctica a l'aula
  - * i la valoració de l'assistència a classe, i de les execucions i intervencions en les activitats corresponents als crèdits pràctics de la matèria.
-

Bibliografia

AMAT, O.- PINEDA, P. (1996): **Aprendre a ensenyar: guia pràctica per la formació de formadors.** UAB i Edicions Gestió 2000, Barcelona.

é BADER, G. – BLOOM, A. (1998) **Cómo lograr que los resultados de la formación perduren.** Centro de Estudios Ramón Areces. Madrid.

BEAU, D. (1982) **100 fiches de pédagogie des adultes.** Les Éditions d'organisation. Paris.

BIRKENBILHL, M. (1989): **Formación de formadores.** Paraninfo. Madrid.

BOUVARD, Cl. (1992) **Le formateur minute.** Les Éditions d'organisation. Paris.

CAPITAL HUMANO, Revista española sobre Recursos Humanos. Ed. CISS.

ò CASALS, C (2001) **Globalización.** Intermón Oxfam. Ed.Octaedro, Barcelona.

CASSE, P. (1991): **Instrumentos para una formación eficaz.** Deusto, Bilbao,

é CIDEM (1998) **La nova cultura empresarial, una resposta agosarada**

als reptes del segle XXI. CIDEM. Centre Català de la Qualitat. Barcelona.

COLOM, A.; SARRAMONA, J. y VAZQUEZ, G. (1994): **Estrategias de formación en la empresa**. Narcea, Madrid.

é CORTINA, A. (coord.) (1999) **La empresa ante la crisis del Estado del Bienestar**. Miraguano Ediciones, Madrid.

DE KETELE, J.M. et al. (1988): **Guide du formateur**. De Boeck. Bruxelles.

EPISE (2001) **Necesidades de formación en la empresa**. Ed Gestión 2000. Barcelona.

DURAN-ETXEZARRETA-SAEZ (2001) **Globalización capitalista. Luchas y resistencias**. Virus y Baladre, Barcelona.

FERNANDEZ-SALINERO, C. (2002) **Las necesidades de formación laboral en las PYMES**. Ed. Septem, Oviedo.

FEUILLETTE, I. (1995): **Le nouveau formateur**, Dunod, París.

GAN, F. i altres (1996) **Manual de técnicas e instrumentos de formación**. Pirámide. Barcelona.

é INSTITUTE OF PERSONNEL AND DEVELOPMENT (2000) **Diseño de programas formativos**. EPISE y Ediciones Gestión 2000.

KENNEY-REID (1986): **Training Interventions**. IPM, London.

é KLEIN, N (2001) **No logo**. Paidós, Madrid.

LE BOTERF, G. et al. (1985): **L'audit de la formation professionnelle**. Les éditions d'organisation. Paris.

LE BOTERF, G. (1991): **Ingeniería y evaluación de los Planes de Formación**. Deusto. Bilbao.

LE BOTERF, G. et al. (1993): **Cómo gestionar la calidad de la formación**. Ediciones Gestión 2000. Barcelona.

é LE BOTERF, G. (2000): **Ingeniería de las competencias**. Ediciones Gestión 2000. Barcelona.

LORENZI, J.P. - PRINA, Ch. (1992) **Les outils de la formation**. Nathan. París.

MEDRANO, G. (1993): **Nuevas tecnologías en la formación**. Eudema. Madrid

O'CONNOR, J.- SEYMOUR, J. (1996) **PNL para formadores**. Urano, Barcelona.

PINEDA, P. (1994): **La formació a l'empresa**. CEAC, Barcelona.

PINEDA, P. (1995) **Auditoría de la formación en la empresa**. Gestión 2000, Barcelona.

ò PINEDA, P (2002) (Coord) **Gestión de la formación en las organizaciones**. Ariel, Barcelona

ò PINEDA, P (2002) (Coord) **Pedagogia laboral** Ariel, Barcelona

PLESSIS, J.C. (1984): **Concevoir et gérer la formation dans l'entreprise.**
Les éditions d'organisation, Paris.

RAE, L. (1993) **Manual de formación de personal.** Diaz de Santos. Madrid.

é SOLER, F.; MIRABET, M. (1997) **Guía de formación en la empresa.**
Cívitas, Madrid.

SOLER, F.; ROJO, J. (1995) **L'estat de la formació a l'empresa a Catalunya.** Departament d'Indústria i Energia, Generalitat de Catalunya. Barcelona.

VV.AA. (2000) **¿Sirve la formación para el empleo?** Consejo Económico y Social. Madrid.

VIALLET, F., (1987): **L'ingénierie de la formation.** Les éditions d'organisation, Paris.

WEXLEY, K; LATHAM, G. (1991): **Developing and Training Human Resources in Organizations.** Harper-Collins, USA.

é WILSON, J. (1998) **Cómo diseñar un programa de formación que impacte los resultados.** Ed. Centro de Estudios Ramón Areces. Madrid.

é Lectura recomanada

ò Lectura obligatòria

Pedagogia Laboral. Programa del professor Jaume Sarramona

Objectius

En aquesta matèria es donen les bases pedagògiques que fonamenten la formació laboral i, concretament, la formació en les organitzacions laborals. Els objectius que es prenen aconseguir són els següents:

1. Conèixer els principis bàsics de la pedagogia laboral.
2. Identificar els aspectes que integren la formació a l'empresa i que la caracterzen.
3. Analitzar el disseny i l'aplicació d'un programa de formació en una empresa.
4. Tenir criteri respecte l'elecció de mètodes i recursos més oportuns per a cada cas.

Temari

1. Concepte de Pedagogia laboral. La formació continuada en el món del treball actual: justificacions socials i legals.
2. Variables que caracteritzen la formació en les empreses: cultura, necessitats, pla estratègic...

3. Planificació de la formació a l'empresa: diagnòstic de necessitats, elaboració del pla de formació.
  4. Mètodes generals de formació laboral. Anàlisi i valoració.
  5. Elaboració de programes de formació: principis tècnics que els regeixen.
  6. Tècniques de formació laboral: expositives, de simulació, estudi de casos, treball de grup, investigació en l'acció, autoformació.
  8. L'avaluació de la formació. Avaluació de programes. Avaluació de productes diferits. L'auditoria de formació.
  9. La figura de formador: qualitats i actuacions
-

Metodologia

La metodologia a l'aula serà de tipus expositiu-participatiu, realitzada amb esquemes projectables i textos de lectura. Els alumnes complementaran l'estudi del material específic facilitat amb la lectura d'obres monogràfiques.

Avaluació

L'avaluació consistirà en una prova escrita, de caràcter reflexiu-aplicatiu, per a mostrar el domini dels conceptes i idees bàsics tractats a l'aula, més les corresponents a les lectures monogràfiques. Amb caràcter voluntari, els alumnes podran vincular-se a una organització laboral per a observar i analitzar la planificació i aplicació de programes formatius. L'informe d'aquesta vinculació servirà per a millorar la nota de l'examen una vegada aprovat aquest.

Bibliografia

- Birkenbihl, M. (1989): *Formación de formadores*, Madrid, Paraninfo.
- Buckley, R. i Laple, J. (1991): *La formación. Teoría y práctica*, Madrid, Díaz de Santos.
- Casse, P. (1991): *Instrumentos para una formación eficaz*, Bilbao, Deusto.
- Civit, C. i March, M. (2000): *Implantación del teletrabajo en la empresa*, Barcelona, Gestión 2000.
- Colom, A.; Sarramona, J. i Vázquez, G. (1994): *Estrategias de formación en la empresa*, Madrid, Narcea.
- De Ketele, J.M. et al. (1988): *Guide du formateur*, De Boeck, Bruxelles.
- Denney, M. (1997): *Organiser le suivi de la formation*, Paris, ESF.
- Feuillette, I. (1995): *Le nouveau formateur*, París, Dunod.
- Fundacion Confemetal (1999): *El plan de formación de la empresa*, Madrid.
- Gan, F. i altres (1995): *Manual de técnicas e instrumentos de formación en*

la empresa, Barcelona, Apóstrofe.

Goleman, D. (1999): *La práctica de la inteligencia emocional*, Barcelona, Kairós.

Kirkpatrick, D. (2000): *Evaluación de acciones formativas*, Barcelona, Gestión 2000.

Le Boterf, G. (1991): *Ingeniería y evaluación de los Planes de Formación*, Bilbao, Deusto.

Le Boterf, G. et al. (1993): *Cómo gestionar la calidad de la formación*, Barcelona, Ediciones Gestión 2000.

Martin, J.P. i Savary, É. (1998): *Intervenir en formation*, Lyon, Chronique Sociale.

Meignant, A. (1995): *Manager la formation*, Rueil-Malmaison, Rueil-Malmaison. Editions Liaisons.

Moreno, F. i Bailly-Baillière, M. (2002): *Diseño instructivo de la formación "on-line"*, Barcelona, Barcelona Ariel.

Pérez Díaz, V. i Rodríguez, J.C. (2002): *La educación profesional en España*, Madrid, Fundación Santillana.

Pineda, P. (1995): *Auditoría de la formación en la empresa*, Barcelona, Gestión 2000.

Pineda, P. (coord.) (2002): *Pedagogía laboral*, Barcelona, Ariel.

Riesgo, L. (1983): *La formación en la empresa*, Madrid, Paraninfo.

Sarramona, J. (2002): *La formación continua laboral*, Madrid, Biblioteca Nueva.

Solé, F. i Mirabet, M. (1997): *Guía para la formación en la empresa*, , Barcelona, Editorial Civitas.

Soyer, J. (1998): *Fonction formation*, Paris, Les Éditions d'Organisation.

VIALLET, F., (1987): *L'ingénierie de la formation*, Paris, Les Éditions d'Organisation.